

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
комунального закладу
«Замглайський психоневрологічний інтернат»
Чернігівської обласної ради
21.11.2025**

м. Чернігів, 2025 рік

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 21.11.2025 групою НПМ здійснено відвідування комунального закладу «Замглайський психоневрологічний інтернат» Чернігівської обласної ради (далі – Інтернат, ПНІ, Заклад).

Відвідування здійснювали наступні члени групи НПМ:

Кебець Інна Андріївна, головний спеціаліст відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Жмака Ірина Миколаївна, головний спеціаліст відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Шумська Наталія Олександрівна, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Інтернат знаходиться за адресою: вул. Центральна, 19, сел. Замглай, Чернігівський р-н., Чернігівська обл., 15005 (фото 1).

Керівник Закладу – Могильний Сергій Тихонович.

Відповідно до Положення про комунальний заклад «Замглайський психоневрологічний інтернат» Чернігівської обласної ради, затвердженого наказом начальника Управління комунального майна Чернігівської обласної ради від 19.07.2024 № 104, Інтернат є стаціонарним інтернатним закладом для соціального захисту, що утворюється для тимчасового або постійного проживання/перебування осіб із стійкими інтелектуальними та/або психічними порушеннями, які за станом здоров'я потребують стороннього догляду, соціально-побутового обслуговування, надання медичної допомоги, соціальних послуг та комплексу реабілітаційних заходів і яким згідно з висновком лікарської комісії за участю лікаря-психіатра не протипоказане перебування в інтернаті (далі - підопічні).

Засновником Закладу є Чернігівська обласна рада.

Заклад реорганізовано з дитячого будинку-інтернату на підставі рішення Чернігівської обласної ради від 07.12.2017 № 42-11/VII.

Відповідно до рішення Чернігівської обласної ради від 24.05.2007 «Про розмежування повноважень щодо управління комунальними підприємствами, установами, закладами, що є об'єктами права спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст Чернігівської області», розпорядження голови Чернігівської обласної державної адміністрації від 19.12.2016 № 782 «Про прийняття делегованих повноважень» Інтернат перебуває в управлінні Чернігівської обласної державної адміністрації та підпорядковується

Департаменту соціального захисту Чернігівської обласної державної адміністрації.

На даний час в Інтернаті проживають жінки, які потребують стороннього догляду, соціально-побутового обслуговування та надання медичної допомоги.

Інтернат розрахований на перебування 110 осіб. На день відвідування чисельність підопічних інтернату складає 111 осіб, серед яких віком до 35 років – 53 особи, від 35 до 60 років – 58 осіб. 98 осіб визнані у встановленому законодавством порядку недієздатними, 6 – обмежено дієздатні, 7 – дієздатні. 79 осіб перебувають під опікою Закладу, 25 - мають інших опікунів/підклувальників.

На день відвідування в Закладі перебувало 108 осіб зі 111, 3 осіб були тимчасово відсутні (перебування у лікарні, у відпустці).

Усі підопічні є особами з інвалідністю з дитинства.

Кошторисом на 2025 рік передбачено фінансування Закладу у розмірі 22 805 326,87 грн по загальному фонду і 5 519 000,00 грн по спеціальному фонду, благодійної допомоги надійшло на суму 811 199,68 грн (засоби особистої гігієни, мийні і господарчі товари, обладнання, м'який інвентар, продукти харчування).

Штатна чисельність працівників Інтернату складає 93,5 штатних одиниць.

Медичний супровід здійснюють: завідувач медичного відділення (1 шт. од.), 2 лікаря - психіатра (по 0,5 шт. од.), 2 лікаря - загальної практики - сімейні лікарі (0,5 і 0,25 шт. од.), 2 сестри медичні старші (по 0,5 шт. од.), сестра медична з лікувальної фізкультури (1 шт. од.), сестра медична з масажу (1 шт. од.), сестра медична (6 шт. од.), сестра медична з дієтичного харчування (1 шт. од.), дезінфектор (0,5 шт. од.), сестра-господиня (1 шт. од.), молодша медична сестра (санітарка - палатна) (16 шт. од.), молодша медична сестра (санітарка - ванниця) (1 шт. од.), молодша медична сестра (санітарка - прибиральниця) (3 шт. од.), молодша медична сестра (санітарка-супровідниця) (1 шт. од.).

Фактично в Інтернаті працює 90 осіб, вакантними є 9 посад, зокрема посади медичних працівників: завідувача медичного відділення (1 шт. од.), лікаря-психіатра (0,75 шт. од.), лікаря - загальної практики - сімейного лікаря (0,25 шт. од.) та сестри медичної (0,5 шт. од.).

Відповідно до затверджених посадових інструкцій медичних працівників до функціональних обов'язків медичного персоналу включено пункти про заборону катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження.

Інтернатом отримана ліцензія на провадження господарської діяльності з медичної практики на підставі наказу Міністерства охорони здоров'я України від 29.11.2019 № 2362 за спеціальністю організація і управління охороною здоров'я, загальна практика – сімейна медицина, психіатрія; за спеціальністю молодших спеціалістів з медичною освітою: сестринська справа за місцем провадження діяльності (реєстраційне дос'є від 07.11.2019 № 0711/38-М).

Заклад включено до Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг (рішення № 120201489 від 05.01.2022) як надавач послуг: соціальної реабілітації осіб з інтелектуальними та психічними порушеннями; догляду стаціонарного;

транзитного підтриманого проживання/учбова соціальна квартира (будинок); підтриманого проживання бездомних осіб; підтриманого проживання осіб похилого віку та осіб з інвалідністю.

У медичному відділенні, розташованому на першому поверсі будівлі, є приміщення для прийому підопічних та надання медичної допомоги, фізіотерапевтичного лікування, кабінет лікувальної фізкультури, масажний кабінет. Також є ізолятор, карантинне приміщення з душовою та туалетною кімнатою. Також є приміщення аптеки, де зберігаються лікарські засоби, вироби медичного призначення, перев'язувальний матеріал (фото 2,3).

Медична частина забезпечена лікарськими засобами соматичних груп, також наявні психофармакологічні препарати. Сума витрат на медикаменти на одну особу на день, станом на день відвідування, складає 10,61 грн.

Є шафа невідкладної допомоги та відповідні медикаменти для ургентної допомоги. Лікарських засобів, термін придатності яких минув, не виявлено.

У Закладі розроблені протоколи надання психіатричної та догоспітальної допомоги. Також групі НПМ надано для ознайомлення пам'ятку для молодшого медичного персоналу «Основні правила та етичні норми догляду за підопічними», розроблену штатним лікарем-психіатром, кандидатом педагогічних наук, доцентом Кудіним С.Ф., яка містить корисні настанови для медичних працівників.

Усі підопічні мають укладені декларації про вибір лікаря, який надає первинну медичну допомогу, та отримують медичні послуги, передбачені Порядком реалізації програми державних гарантій медичного обслуговування населення у 2025 році, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 24.12.2024 № 1503.

Смертність протягом 2024 року та на день відвідування в Інтернаті відсутня.

Медичними працівниками не рідше одного разу на рік організовується огляд підопічних лікарсько-консультативною комісією за участі лікаря-психіатра, з метою вирішення питань щодо доцільності їх подальшого перебування у Закладі та необхідності встановлення чи припинення опіки або піклування. Зокрема, такі огляди проведено за даними записів у медичних картках підопічних 07.11.2025 та 14.11.2025.

Особам, які приймають лікарські засоби з діючою речовиною «Clozapinum» (Азалептол/Азапін), щомісяця проводяться гематологічні дослідження.

В Інтернаті є автотранспорт, облаштований для транспортування хворих.

За потреби спеціалізована медична допомога підопічним надається на базі багатопрофільних лікарень: комунального некомерційного підприємства «Чернігівська обласна лікарня» Чернігівської обласної ради, комунального некомерційного підприємства «Чернігівська обласна психоневрологічна лікарня» Чернігівської обласної ради, комунального некомерційного підприємства «Чернігівський медичний центр сучасної онкології» Чернігівської обласної ради, комунального некомерційного підприємства «Чернігівська обласна стоматологічна поліклініка» Чернігівської обласної ради, комунального

некомерційного підприємства «Ріпкинська центральна лікарня» Ріпкинської селищної ради.

Укладено договір від 06.02.2025 № 13977 з ТОВ «Науково-виробнича компанія «Укрекопром» про надання послуг з управління небезпечними відходами.

Керівництвом Інтернату вживаються заходи щодо створення належних умов проживання для підопічних. Територія Інтернату доглянута, чиста, створені належні умови для відпочинку підопічних на свіжому повітрі.

Для забезпечення потреб Закладу під час відключення електричної енергії використовуються генератори.

Підопічні мешкають у двоповерховій будівлі, житлові кімнати якої розраховані на проживання від 2 до 5 осіб (фото 4-5). Група НПМ відмітила, що у житлових кімнатах штучне та природне освітлення задовільні, вікна незагратовані. Працівники Закладу проводять належне прибирання всіх приміщень. Приміщення Інтернату оснащені протипожежною сигналізацією, є вогнегасники.

У коридорах житлового корпусу розміщено інформаційні стенди про права підопічних, контактні номери «гарячих ліній», до яких вони можуть звернутися у разі порушення їхніх прав (зокрема Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини).

У кімнатах наявні необхідні меблі та інвентар. Також є багато особистих речей підопічних, зокрема телевізори, програвачі, мобільні телефони та інша побутова техніка, придбані за власні кошти підопічних.

На ніч у Закладі залишаються 1 сестра медична та 5 молодших медичних сестер.

В Інтернаті функціонують відділення: стаціонарного догляду, підтриманого проживання, соціальної адаптації.

Значна увага приділяється комплексній реабілітації підопічних: фізичній (кабінет ЛФК, масажу), психологічній (арт-терапія, психологічна підтримка), соціальній (фото 6-7).

Створені належні умови для культурно-дозвіллевих заходів, спрямованих на ведення активного способу життя підопічних. Для цього функціонує бібліотека, комп'ютерний клас, гімнастична зала, клуб, творчий ансамбль «Калинонька». Група НПМ відвідала репетицію ансамблю, послухала виступи та підтримала учасників (фото 8-11).

У коридорах житлового корпусу оформлені чисельні виставки художніх робіт підопічних (фото 12).

У відділенні підтриманого проживання перебувають 16 підопічних. Разом з інструктором з трудової адаптації підопічні опановують домашні справи: готують їжу, користуються побутовою технікою. Для цього облаштовано кімнату соціальної реабілітації з газовою плитою, холодильником, мікрохвильовкою, пральною машиною.

На великі релігійні свята, зокрема Великдень, відбуваються богослужіння в молитовній кімнаті. Як зазначили представники ПНІ така кімната була облаштована для забезпечення релігійних потреб жінок, однак підопічні не виявляють достатньої зацікавленості (фото 13).

Працівниками Інтернату та підопічними проводиться волонтерська підтримка Збройних Сил України.

Усі жінки чисті, доглянуті, охайно одягнені за сезоном. Речі підопічних промарковані, індивідуальні, зокрема спідня білизна. Щотижнево проводиться банний день, замінюється постільна білизна та одяг. Для здійснення щоденних санітарно-гігієнічних процедур облаштовано душові кімнати.

Інтернат забезпечений холодною та гарячою проточною водою цілодобово, для підігріву води встановлено бойлери. Якість питної води відповідає нормам ДСанПіН 2.2.4.171-10 «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною».

Заклад забезпечений 5 генераторами на випадок екстреного відключення електроенергії.

Підопічні харчуються в приміщенні їдальні та отримують чотириразове харчування. Сума витрат на харчування на одну особу становить 145,84 грн на день. Наявне щоденне та перспективне меню, в холодильнику зберігаються добові проби.

Приміщення харчоблоку обладнане устаткуванням для приготування та зберігання харчових продуктів з дотриманням температурного режиму та товарного сусідства. Продуктів із закінченим терміном реалізації не виявлено (фото 14).

Працівники харчоблоку вчасно проходять періодичні профілактичні медичні огляди.

Облік витрат особистих коштів підопічних відбувається відповідно до Порядку використання сум пенсій (щомісячного довічного грошового утримання) та/або державних соціальних допомог, нарахованих відповідно до законодавства дітям-сиротам, дітям, позбавленим батьківського піклування, недієздатним особам та особам, цивільна дієздатність яких обмежена, які є вихованцями/підопічними дитячих будинків-інтернатів, психоневрологічних інтернатів, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 17.08.2018 № 1173.

На кожну підопічну сформовано справу щодо використання коштів. Придбання товарів та речей вирішується створеною в Інтернаті комісією для використання та обліку особистих коштів підопічних. Придбаний товар видається підопічним за актом.

На кожну підопічну ведуться особові справи, укладаються договори про надання соціальної послуги.

Протягом 2024-2025 років адміністрацією Закладу подавались матеріали до суду щодо поновлення/обмеження цивільної дієздатності підопічних Інтернату. Для прикладу, підопічну А. визнано недієздатною, підопічну Г., яка була

недієздатною, суд визнав обмежено дієздатною. Також ще готуються матеріали щодо двох підопічних з приводу встановлення їм обмеженої дієздатності.

Під час відвідування відбулось конфіденційне спілкування із 40 підопічними та 12 працівниками ПНІ.

Скарг від підопічних на жорстоке, нелюдське або таке, що принижує гідність, поводження чи покарання з боку персоналу до них не надходило.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування групи НППМ здійснено 11.12.2024.

За результатами попереднього відвідування НППМ вносились рекомендації:

1. Чернігівській обласній державній адміністрації вжити заходів щодо усунення наведених порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності;

забезпечити облаштування в Інтернаті укриття, з метою забезпечення захисту й безпеки підопічних та персоналу в умовах воєнного;

забезпечити проведення капітального ремонту харчоблоку.

2. Адміністрації Інтернату:

забезпечити належне ведення медичної документації підопічних;

вжити заходів щодо укладення договору з суб'єктами господарювання, що здійснюють обробку, знешкодження, утилізацію та видалення небезпечних медичних відходів;

забезпечити усунення порушень вимог ДБН В.2.2-18:2007 «Заклади соціального захисту населення» щодо дотримання допустимої площі проживання підопічних у житлових кімнатах;

забезпечити дотримання приватності та санітарно-гігієнічних вимог в туалетних кімнатах;

забезпечити дотримання вимог Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів»;

створити умови для вільного та безперешкодного користування підопічними особистими речами;

вжити заходів щодо пристосування території та приміщень закладу для осіб з інвалідністю.

У ході відвідування встановлено, що рекомендації надані за результатом попереднього відвідування, переважно виконані.

II. ФАКТИ ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на життя та безпеку підопічних в умовах воєнного стану (стаття 11 Конвенції про права осіб з інвалідністю, стаття 3 Конституції України, Закон України «Про правовий режим в умовах воєнного стану»).

1. У ПНІ відсутні захисні споруди або інші пристосовані приміщення, які забезпечують можливість безпечного перебування підопічних та персоналу у

разі повітряної тривоги.

Зазначене не відповідає вимогам пункту 7 розділу XVII Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 № 198, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 23.03.2016 № 432/28562 (далі – Державний стандарт), де визначено, що суб'єкт, який надає соціальну послугу, забезпечує підготовку та облаштування захисних споруд цивільного захисту, підвалів або інших приміщень, придатних для укриття отримувачів соціальної послуги стаціонарного догляду та надавачів соціальної послуги і безпечного перебування в них, перевірку та забезпечення наявності опалення, водопостачання, електроенергії, забезпечення необхідного запасу продуктів харчування, води, лікарських засобів, засобів гігієни, одягу, взуття тощо.

Водночас за інформацією Чернігівської обласної військової адміністрації (лист від 19.02.2025 № 01-01-27/1929-вих) розроблено та здійснено оплату за виготовлення проектно-кошторисної документації та проходження комплексної експертизи робочого проєкту «Нове будівництво захисної споруди цивільного захисту (протирадіаційне укриття) комунального закладу «Замглайський психоневрологічний інтернат» Чернігівської обласної ради, що знаходиться за адресою: вул. Центральна, 19, сел. Замглай, Чернігівський р-н., Чернігівська обл., 15005». Цей проєкт включено до Єдиного проектного портфелю здійснення публічних інвестицій та підтверджено його пріоритетність.

Керівництвом Інтернату розроблено безпекові заходи під час оголошення сигналу повітряної тривоги, зокрема використовується правило «двох стін».

Порушення права осіб на достатній життєвий рівень, що включає достатнє харчування, одяг, житло (стаття 25 Загальної декларації прав людини, статті 28, 32, 48 Конституції України).

2. У окремих кімнатах Інтернату група НПМ зафіксувала порушення норм житлової площі на одну особу, що не відповідає вимогам пунктів 6.1.2.2 та 6.1.2.4 Державних будівельних норм України В.2.2-18:2007 «Будинки і споруди. Заклади соціального захисту населення». Зокрема, це стосується кімнати площею 40,32 м², де проживають 5 підопічних, 3 з яких користуються кріслами колісними. Зазначене створює умови, за яких порушуються передбачені чинним законодавством норми площі на особу (8-10 м²).

Порушення прав осіб з інвалідністю (статті 9, 26 Конвенції про права осіб з інвалідністю, Закон України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні», статті 23, 7 Закону України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні»).

3. Будівля Інтернату не повністю пристосована до потреб осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення, що не відповідає вимогам Державних будівельних норм В.2.2-40:2018 Інклюзивність будівель і споруд. Основні

положення (далі – ДБН В.2.2-40:2018) (фото 15):

сходи при вході до будівлі, початок та закінчення пандусу не виділені контрастним кольором або попереджувальними контрастними смугами, що є порушенням вимог підпункту 8.4.2.4. ДБН В.2.2-40:2018.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1. Чернігівській обласній військовій адміністрації:

вжити заходів щодо усунення зазначених порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності Інтернату;

забезпечити облаштування в Інтернаті укриття з метою безпеки підопічних та персоналу в умовах воєнного стану;

розглянути питання розповсюдження серед закладів соціального захисту області у якості позитивного досвіду пам'ятку для молодшого медичного персоналу «Основні правила та етичні норми догляду за підопічними», розроблену штатним лікарем-психіатром Інтернату, кандидатом педагогічних наук, доцентом Кудіним С.Ф.

2. Комунальному закладу «Замглайський психоневрологічний інтернат» Чернігівської обласної ради забезпечити:

усунення порушень вимог ДБН В.2.2-18:2007 щодо дотримання допустимої площі проживання підопічних у житлових кімнатах;

усунення порушень вимог ДБН В.2.2-40:2018 щодо створення умов для вільного та безперешкодного доступу осіб з інвалідністю та інших підопічних до території та приміщень Інтернату.

Додаток: фотоматеріали на 3 арк.

**Керівник групи НПМ
Головний спеціаліст Відділу сприяння
роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України
з прав людини**

Інна КЕБЕЦЬ

Фотоматеріали

Фото 1

Фото 2

Фото 3

Фото 4

Фото 5

Фото 6

Φοτο 7

Φοτο 8

Φοτο 9

Φοτο 10

Φοτο 11

Φοτο 12

Φοτο 13

Φοτο 14

Φοτο 15

